

Klods Hans

Nr. 1 · Februar 2026

Tema:
Genfortællinger

Igen og igen

Mennesket har altid brugt fortællinger til at forstå sig selv og verden, og nogle fortællinger vender vi tilbage til igen og igen. En genfortælling er ikke bare en gentagelse, men en fortolkning. Og når vi genfortæller, opstår der spændende spørgsmål om, hvad den gode historie er, og vi åbner rum for nysgerrighed, refleksion og genkendelse.

Genfortælling giver os mulighed for at få øje på og fremhæve nye perspektiver og betydninger i det velkendte. Ved at give en fortælling en ny form – fx ved at skifte medie, genre eller synsvinkel – kan vi udvide historierne og give dem nyt liv. Genfortællingen kan også være med til at skabe forbindelser mellem fortid og nutid og gøre det muligt at spejle samtidens værdier, konflikter og spørgsmål i ældre fortællinger. På den måde kan vi med genfortællinger reaktualisere emner og temaer og gøre gamle historier vedkommende for nye generationer.

I dette nummer af *Klods Hans* kan du få indblik i processen med at genfortælle. Illustratør Kristian Eskild Jensen fortæller blandt andet om at genfortælle Bjarne Reuters klassiske romaner i billeder, og Sabine Lemire deler sin oplevelse af at se tegneseriekarakteren Mira på det store lærred. Derudover kan du læse et interview med forfatter Kenneth Bøgh Andersen om at gå i dialog med kulturhistorien og genfortælle nogle af de mest grumme og onde af Grimms eventyr.

At genfortælle rummer også udfordringer. Når ældre fortællinger læses med nutidige briller bliver vi sommetider opmærksomme på, at ikke alt ældes lige godt. Værdier, kønsroller, magtforhold og verdenssyn, som tidligere var selvfølgelige, kan i dag opleves som problematiske. Hvordan skal vi forholde os til det? Skal vi bevare de forældede og problematiske elementer som historisk vidnesbyrd, eller ændre dem for at gøre historierne tidssvarende? Der findes nok ikke nogle enkle eller endegyldige svar på disse spørgsmål. Men det er en spændende og vigtig samtale at have. Frederikke Holkgaard Buhl, der er ph.d.-studerende og forsker i racisme i børnelitteratur, har skrevet dette nummers signaturartikel, og med den håber vi at kunne være med til at kvalificere samtalen.

Rigtig god læse- og genfortællingslyst!

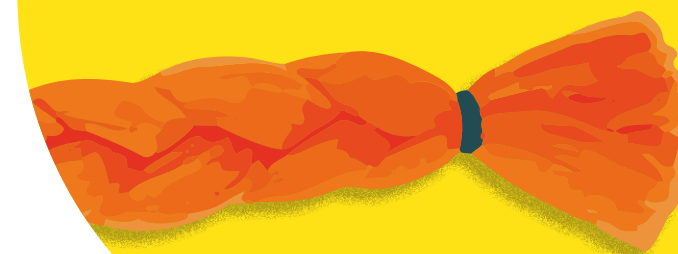

Sine Löfström Antonisen

Redaktør

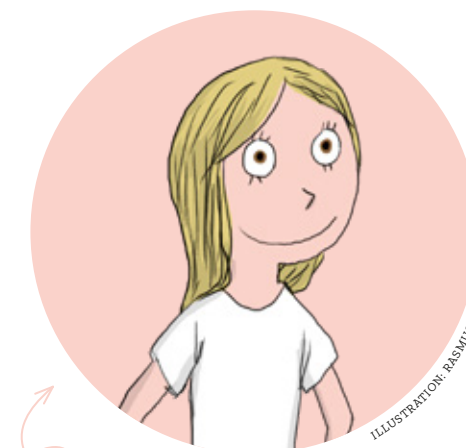
Tema: Genfortællinger

Et nyt blik på en gammel klassiker – Racisme og revideringer i bøgerne om Pippi Langstrømpe
Side 6

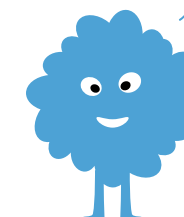

Det er nogle ekstremt stærke historier, som kan bære at blive fortalt igen og igen.

Interview med Kenneth Bøgh Andersen om Grimms eventyr
Side 12

Fem skarpe til Sabine Lemire om Mira på det store lærred
Side 14

Klods Hans

Nr. 1 · Februar 2026

- 4 **Nyt og noter**
- 5 **Vi støtter IBBY Danmark**
- 6 **Et nyt blik på en gammel klassiker – Racisme og revideringer i bøgerne om Pippi Langstrømpe**
Af Frederikke Holkgaard Buhl
- 10 **10 titler til temaet**
Af Sine Löfström Antonisen
- 12 **De grummeste Grimm-historier – Interview med Kenneth Bøgh Andersen**
Af Tea Bendix
- 14 **Fem skarpe til Sabine Lemire om Mira på det store lærred**
Af Sine Löfström Antonisen
- 16 **Genfortællinger genfortalt**
Af Tea Bendix
- 18 **Knirkende døre åbnes på ny – Interview med Kristian Eskild Jensen**
Af Janus Neumann
- 21 **Status over børne- og ungdomslitteraturen 2025**
- 28 **Mit hjerteblod**
Af Janus Neumann

Klods Hans udgives af Selskabet for Børnelitteratur, IBBY Danmark

ibbydanmark@gmail.com
www.ibby.dk
facebook.com/ibbydenmark
facebook.com/IBBY.Europe
facebook.com/ibby.international
facebook.com/ibbynordic

Redaktion
Sine Löfström Antonisen (redaktør)
Tea Bendix
Janus Neumann
Grafisk design: Peter Waldorph
Forsideillustration: Kristian Eskild Jensen
Tryk: LaserTryk

Bestyrelse
Christian Bach (forperson og kasserer)
Sophie Fuglesang (næstforperson)

Jesper Toft Fensvig
Nana Baaner Klitgaard
Eva Schelke
Janus Neumann
Johanne Elvers Madsen
Johanne Pasgaard
Maria Louise Bjerrum
Tea Bendix
Fie Sejr Ravn Jensen (suppleant)
Lisa Stolt Rasmussen (suppleant)

Medlemskab (inkl. abonnement)
Private kr. 375,-
Pensionister/studerende kr. 300,-
Institutioner kr. 925,-

iBBY DANMARK

Selskabet for Børnelitteratur

Forsiden på dette nummer af *Klods Hans* er lavet af Kristian Eskild Jensen og stammer fra bogen 7.A af Erik Barfoed, baseret på Bjarne Reuters roman af samme navn (Gyldendal, 2025).

Vi støtter IBBY Danmarks arbejde for børne- og ungdomslitteraturen

Alinea	Alvilda	Børnernes Boghandel	Bach & Co.
CARLSEN	DANSK FAGLIGHED Tidsblikken til din læring	DANSK FORETTER FORENING	DANSK LÆRER foreningens forlag
ELYSION	Forlaget Hjulet	FORLÆNS	gads børnebøger
Gutkind	GYLDENDAL	GYLDENDAL UDDANNELSE	HUNDEN IS
k FORLAGET KLIM	klimaven	KRABAT	Landsforeningen Skole & Bøger
løes for livet.	MANUSKRIPT SKOLEN for børnefiktion	Mirakel Bogbutik	POLITIKENS FORLAG BØRNEBØGER
Straarup & Co	forlaget SUPER	Tallulah historierne starter her	VILD MASKINE

Sæt kryds

Generalforsamling i IBBY Danmark

Torsdag d. 12. marts kl. 18:30-20:30 afholdes der generalforsamling i Selskabet for Børnelitteratur, IBBY Danmark.

Hold øje med ibby.dk for mere information.

iBBY DANMARK | Selskabet for Børnelitteratur

Tak for et fantastisk statusseminar

Fredag den 23. januar afholdt IBBY Danmark det årlige statusseminar for børne- og ungdomslitteratur.

Dagen bød på en lang række oplæg med det bedste fra børnelitteraturens verden. Man kunne bl.a. høre om verdensvendt litteratur og litteraturlæsning ved Ayoe Quist Henckel og møde Karen Siercke som repræsentant for Poesiens Bus, der vandt Klods Hans-prisen 2025.

På s. 21-27 i dette nummer af *Klods Hans* finder du et inspirationskatalog fra dagen med nogle af de allerbedste børne- og ungdomsbøger fra 2025.

Skolebiblioteker skal løfte børns læselyst

Forskningsprojektet "Skolebiblioteket som læseløfter" skal udvikle skolebibliotekets potentiale til at skabe gode læsevaner og øget læselyst hos børn i svære livsvilkår.

Nationalt Videnscenter for Læsning vil de næste to år samarbejde med 5 professionshøjskoler, 12 lærerteams og 150 børn fra målgruppen om at udvikle nye retningslinjer og gode råd til landets skolebiblioteker. Projektet er støttet af Egmont Fonden.

Du kan læse mere om projektet på videnomlaesning.dk.

Læs mere på videnomlaesning.dk

ILLUSTRATION: SHUTTERSTOCK

Et nyt blik på en gammel klassiker

– Racisme og revideringer i bøgerne om Pippi Langstrømpe

Af Frederikke Holtegaard Buhl

Ph.d.-stipendiat ved Center for Børns Litteratur og Medier, Aarhus Universitet

Pippi Langstrømpe har for mig altid været forbundet med Ingrid Vang Nymans farvestrålende illustrationer. Med en ung, smilende Inger Nilsson i Olle Hellboms tv-serie *Pippi Långstrump* fra 1969. Med narrestreger og morsomheder, som måske nok vakte sin del af forargelse i 1940'erne, men som ikke fik mange til at løfte et øjenbryn i starten af 2000'erne, da jeg som barn første gang stiftede bekendtskab med verdens stærkeste pige. Jeg husker ikke, at Kurrekurredutøen, dens beboere eller omtalen af dem har fyldt særligt meget for mig i min barndomslæsning. Måske fordi jeg som et hvidt, nordisk barn så mig selv afspejlet i Pippi, Tommy og Annika og derfor ikke følte mig fremmedgjort af den måde, bøgerne fremstiller karakterer, der betegnes som "sorte". Det var derfor særdeles overraskende for mig at genlæse Pippi-bøgerne som en voksen, kritisk læser og blive bevidst om, hvilken rolle hudfarve spiller i den ellers så velkendte fortælling.

Mit arbejde med Pippi-bøgerne er en del af mit ph.d.-projekt, hvis foreløbige titel er "Racisme i danske børnelitterære klassikere 1900-2025". I projektet undersøger jeg, hvordan den racialiserede 'anden' skildres i hovedsageligt dansk børnelitteratur fra de seneste 125 år. Med projektet vil jeg gerne være med til at skabe et videnskabeligt grundlag for diskussioner af racisme i børnelitteratur i Danmark. Lige nu er danske debatter om racisme i børnelitteratur overvejende holdnings- og følelsesbaserede, fordi vi mangler dansk forskning på området. Vi mangler simpelthen grundige og nuancerede læsninger af de børnebøger, som diskuteres, og

det er det, jeg gerne vil bidrage med gennem mit ph.d.-projekt. Projektet er stadig i et tidligt stadie, men i denne artikel vil jeg dele nogle af mine foreløbige overvejelser med udgangspunkt i bøgerne om Pippi Langstrømpe.

Ifølge Nel fjerner revideringerne ikke racismen fra et værk. Racismen bliver i stedet mindre iøjnefaldende og derfor mere farlig.

Racisme i børnelitteratur

Hvad er det så, jeg mener, når jeg taler om racisme i børnelitteratur?

I udformningen af mit ph.d.-projekt er jeg inspireret af amerikanske børnelitteraturforskere som Michelle Martin, Robin Bernstein, Donna-*rae MacCann* og Philip Nel, der alle analyserer litteratur for børn ud fra kritisk raceteori. De forstår racisme som et strukturelt fænomen: "[...] racisme varer ved, fordi racisme er strukturelt: det er indlejret i kultur, og i institutioner" (Nel 2017, 1). Når jeg siger, at en børnebog er racistisk, mener jeg altså ikke, at forfatteren nødvendigvis har haft racistiske hensigter eller har villet nogen noget ondt med den. Det, jeg mener, er, at forfatteren i værket reproducerer

racistiske ord, billeder, stereotyper og forestillinger, som former den måde, vi forstår verden på, uden at vi nødvendigvis tænker over det. En børnebog kan altså godt have gode intentioner og så samtidig være udtryk for en racistisk struktur. Det er Pippi-bøgerne netop et eksempel på.

Det er vigtigt at påpege, at mit projekt hverken har som mål at frikende eller fordømme forfatterne af de værker, jeg analyserer. Tværtimod er det den gentagne brug af racistiske ord, billeder, stereotyper og forestillinger på tværs af dansk børnelitteraturs historie, jeg ønsker at synliggøre og analysere.

Racisme i Pippi-bøgerne

Spørgsmålet om, hvorvidt Pippi-bøgerne er racistiske, er faktisk ikke nyt. Allerede i 1970 forholdt Astrid Lindgren sig til brugen af n-ordet i dem. Hun fortalte, at hun ikke ville have gjort Pippis far til "negerkung", hvis hun havde skrevet dem i 1970. Men hun understregede, at Pippis fars titel ikke bundede i racisme: "[...] hvis der er nogen, som tror, at jeg har nogle som helst racistiske tendenser, så tager de fejl. Og det havde Pippi heller ikke" (Lindgren 1970, citeret i Astrid Lindgren Aktiebolag, n.d.).

Kurrekurredut-børnene skildres da også i udgangspunktet positivt i *Pippi Langstrømpe i Sydhavet*. De fungerer som billedet på det sunde, frie og naturlige barn, og dette billede er nært knyttet deres hudfarve. Men samtidig med, at "sort" hud prises, eksotiseres den og præsenteres som en kuriositet: "Bagefter rullede de sig i det hvide sand, og Pippi og Tommy og Annika var enige om, at det havde været meget bedre at have sort hud, for det så så morsomt ud med hvidt sand på sort bund" (Lindgren 2001, 80).

”

Det, jeg mener, er, at forfatteren i værket reproducerer racistiske ord, billeder, stereotyper og forestillinger, som former den måde vi forstår verden på, uden at vi nødvendigvis tænker over det. En børnebog kan altså godt have gode intentioner og så samtidig være udtryk for en racistisk struktur. Det er Pippi-bøgerne netop et eksempel på.

Der er desuden et klart magtforhold mellem de karakterer, der betegnes som "sorte", og dem, som betegnes som "hvide". Det er de "hvide" karakterer, der handler, og som indtager magtpositioner. Magtpositioner, som tildeles dem på grund af deres hudfarve: "Af en eller anden ubegribelig årsag havde de [kurrekurreddutterne] fået den idé, at hvid hud var meget finere end sort, og derfor var de fulde af ærefrygt [...]" (76). Udsagnet fremstiller de "sorte" kurrekurreddutter som uvidende og dermed underlegne i forhold til de "hvide" karakterer. Hermed reproducerer Lindgren en racistisk forestilling om hierarkier baseret på hudfarve. Dette til trods for, at hun med ordet "ubegribelig" søger at lægge afstand til et sådant hierarki.

Da Pippis far blev sydhavskonge

Siden 1990'erne er spørgsmålet om n-ordet i fortællingen om Pippi Langstrømpe gentagne gange blevet diskuteret i en nordisk kontekst, og det har ledt til ændringer af Pippis fars titel. Først i den svenske tegnefilm *Pippi Långstrump* fra 1997, hvor Pippis far optræder som "söderhavskung", og efterfølgende i den norske udgave af Hellboms tv-serie *Pippi Långstrump* (1969), hvor n-ordet blev fjernet i 2006.

I mange år fastholdt Astrid Lindgrens rettighedshavere at bibeholde ordlyden af de svenske Pippi-bøger, men i 2015 udgav Rabén og Sjögren en revideret svensk udgave uden n-ordet. Fem år senere udgav Gyldendal så en revideret udgave af den danske oversættelse.

Astrid Lindgrens datter, Karin Nymann, udtalte sig i forbindelse med revideringen af de svenske bøger: "Vi bytter et ord ud, som skader børn, men vi rører intet andet i teksten" (Nymann, citeret i Olsson

2015). Med dette tilsyneladende simple udsagn åbner Nymann op for et komplekst spørgsmål. For hvad sker der med vores læsning, når værket revideres specifikt med henblik på at fjerne racistisk sprogbrug?

Læs med ubehaget

Det spørgsmål undersøger den amerikanske børnelitteraturforsker Philip Nel i sin bog *Was the Cat in the Hat Black?* (2017). Ifølge Nel fjerner revideringerne ikke racismen fra et værk. Racismen bliver i stedet mindre iøjnefaldende og derfor mere farlig: "Revideringerne [...] gør dem potentielt mere skadelige for barnelæsere, fordi de gør det originale værks racisme mere subtil og lumsk [insidious]" (Nel 2017, 89).

Det kan være ubehageligt at læse ikke-reviderede værker med racistisk indhold, men ifølge Nel er det lige præcis derfor, vi skal gøre det: "[...] hvis elever og lærere forpligter sig til ubehaget, vil vi ikke bare lære. Vi vil vokse" (104). Han understreger dog også, at børn i læsningen skal vejledes med kritiske spørgsmål og støttes følelsesmæssigt (100).

Men er det altid muligt uden for skolen? Ved at insistere på at læse med ubehaget, forudsætter Nel, at forældre har tid, mulighed og evner til at stå for den nødvendige vejledning. Men hvad med dem, som ikke har? Skal de læse de ikke-reviderede udgaver af Pippi-bøgerne højt alligevel? Skal de gå efter de reviderede udgaver? Eller skal de lade Pippi-bøgerne blive stående på boghylden?

De reviderede Pippi-bøger

I Kina Bodenoffs reviderede oversættelse af Pippi-bøgerne fra 2020 er n-ordet fjernet såvel som flere (men ikke alle) omtaler af karakterernes hudfarve. Pippis

far er således "sydhavskonge" i stedet for "negerkonge", og Pippi er "kurrekurreddutprinsesse" i stedet for "negerprinsesse" (Lindgren 2020a, 10; Lindgren 2002, 10). Udvalgte sætninger er desuden omskrevet helt:

Men jeg skal have min egen neger til at pudse mig blank med skosvætte hver morgen. Så jeg bliver lige så sort som de andre negre. (Lindgren 1994, 125)

Men jeg skal pudse mig selv med skosvætte over hele kroppen hver morgen, så jeg bliver lige så sort som kurrekurreddutterne. (Lindgren 2020b, 120)

Lige denne ændring foretog Bodenhoff dog allerede, da hun i 2007 nyoversatte Pippi-bøgerne (Lindgren 2007, 260). Men det er værd at bemærke, at hun også i udgaven fra 2020 bibeholder Pippis joke om at optræde i blackface. I den reviderede oversættelse fremstår blackface således fortsat som en uskyldig morsomhed. Dette tyder på, at der i 2020 i Danmark stadig ikke var en udbredt forståelse af blackface som en del af en større tradition for latterliggørelse baseret på forestillinger om race.

Bodenoffs ændringer skaber måske en mindre chokerende læseoplevelse for nutidens læsere, fordi n-ordet fjernes. Men bøgernes verdenssyn forbliver det samme. De "sorte" karakterer fremstilles fortsat som eksotiske, uvidende vilde, og de er fortsat de "hvides" undersætter. Det er bare mindre tydeligt, at det er et magtforhold, som bygger på hudfarve, fordi de mest udtalte eksempler er væk.

Revideringen har altså ikke fjernet racismen fra Pippi-bøgerne men givet den en ny form, fordi den – som Nel ville sige – nu er mere skjult.

En vigtig samtale

Bøgerne om Pippi Langstrømpe er klassikere, der bliver ved med at være populære. Derfor er det vigtigt at anerkende og italesætte det verdenssyn, de videregiver, hvilket mine korte nedslag forhåbentligt har demonstreret.

Jeg ved, at racisme i børnelitteratur kan være både svært og ubehageligt at tale om. Det synes jeg også selv. Men det betyder ikke, at vi skal lade være. Det er et felt, som kalder på flere undersøgelser, flere analyser og flere diskussioner mellem forskere, formidlere og læsere. Lige nu er det som om, der er flere spørgsmål end svar. For når vi har identificeret racistiske strukturer i et værk, hvad gør vi så? Kan vi stadig godt sætte pris på dets kunstneriske kvaliteter? På dets underholdningsværdi? På dets kulturelle betydning? Skal vi revidere værket? Eller skal vi blive ved med at trykke den gamle udgave uændret?

Jeg ved det ikke endnu, men med flere analyser af de gamle klassikere og en dybere forståelse af deres litteraturhistoriske kontekster kan vi forhåbentligt nærme os et svar.

Noter

Alle oversættelser er mine, medmindre andet er angivet.

N-ordet optræder i denne artikel, når der er tale om citater enten fra Pippi-bøgerne eller af Astrid Lindgren selv. Jeg har valgt at gengive citaterne med n-ordet, fordi jeg mener, at det er både vigtigt og nødvendigt at beskrive, hvad der sker i bøgerne så præcist som muligt. Når jeg ikke citerer, anvender jeg bevidst betegnelsen 'n-ordet' for så vidt muligt at undgå at reproducere racistisk sprogbrug. Men spørgsmålet om, hvordan det er muligt at analysere og diskutere eksempler på racisme i børnelitteratur uden selv at reproducere racistisk sprogbrug, vil jeg løbende reflektere over i mit ph.d.-projekt.

Referencer

Astrid Lindgren Aktiebolag. n.d. "Historien bakom Pippi." <https://www.astridlindgren.com/se/karaktererna/pippi-langstrump/historien-bakom-pippi>

Lindgren, Astrid. 1994 [1946]. *Pippi Langstrømpe går om bord*. Oversat af Anine Rud. Gyldendal.

Lindgren, Astrid. 2001 [1948]. *Pippi Langstrømpe i Sydhavet*. Oversat af Anine Rud. Gyldendal.

Lindgren, Astrid. 2002 [1945]. *Pippi Langstrømpe*. 6. udgave. Oversat af Anine Rud. Gyldendal.

Lindgren, Astrid. 2007 [1946]. "Pippi Langstrømpe går om bord". I *Bogen om Pippi Langstrømpe*. Oversat af Kina Bodenhoff. Gyldendal.

Lindgren, Astrid. 2020a [1945]. *Pippi Langstrømpe*. Oversat af Kina Bodenhoff. Gyldendal.

Lindgren, Astrid. 2020b [1946]. *Pippi Langstrømpe går om bord*. Oversat af Kina Bodenhoff. Gyldendal.

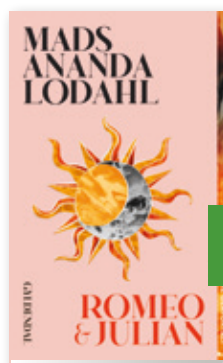
Nel, Philip. 2017. *Was the Cat in the Hat Black?*. Oxford University Press.

Olsson, Lotta. 2015. "'Negerkung' tas bort i nya Pippi." I *Dagens Nyheter*. 14.02.2015. <https://www.dn.se/kultur-noje/negerkung-tas-bort-i-nya-pippi/>

10 TITLER TIL TEMAET

Snehvide er influencer, Romeo er forelsket i Julian og trolden under broen gider ikke at være farlig. Her er 10 titler, der alle nyfortolker og gendigter kendte fortællinger, så de vækkes til live for børn og unge i dag, og der åbnes op for nye perspektiver. Værkerne kan læses i egen ret, men det er også oplagt at samlæse dem med de originale fortællinger.

Af *Sine Löfström Antonisen*, redaktør

1

Shakespeare genfortalt af Z. Ajmi, K. Fupz Aakeson, S. Engell, M. Ananda Lodahl & L. Ringo (Gyldendal, 2023-2024)
I Gyldendal-serien *Shakespeare genfortalt* har en række danske forfattere løftet Shakespeares klassiske temaer, konflikter og karakterer ind i nutiden og skabt fem nye fortællinger målrettet unge læsere. For eksempel er *Othello* af Sarah Engell blevet forvandlet til et drama om dyrevelfærdsaktivisme og svineproduktion,

mens *Romeo og Julie* i Mads Ananda Lodahls queer genfortælling er blevet til *Romeo og Julian*.

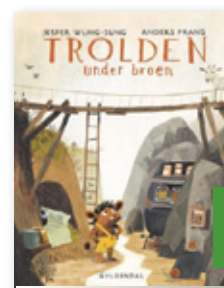
2

Noas ark af Kim Fupz Aakeson & Signe Kjær (ill.) (Carlsen, 2025)
I *Noas ark* genfortæller Kim Fupz Aakeson og Signe Kjær den gammeltestamentlige historie, hvor Gud befaler Noa at bygge et skib for at redde sig selv, sin familie og verdens dyr fra den syndflod, der skulle rense jorden for menneskenes ondskab. Bogen sætter med humor fokus på almenyldige spørgsmål om menneskets plads i verden.

3

Eventyr i nye klæder af Nicole Boyle Rødtne & Salina Schjødt Larsen (Alvilda, 2025)
Eventyr i nye klæder indeholder syv genfortællinger af kendte folkeeventyr: *Askepot*, *Rødhætte*, *Hans og Grete*, *Konen i muddergrøften*, *Guldlok*, *Den tapre skrædder* og *Snehvide*. Alle fortællinger udspiller sig i en moderne verden, hvor *Snehvide* er en populær influencer og et bal på slottet er blevet til en 18-års fødselsdag på en natklub.

4

Trolden under broen af Jesper Wung-Sung (Gyldendal, 2025)
I *Trolden under broen* møder vi en lille trold, der skal lære at holde vagt og være farlig, når gedebukkene forsøger at krydse hans bro. Men hvad nu, hvis man egentlig hellere bare vil hygge sig og passe sig selv?

Bogen genfortæller folkeeventyret om *De tre Bukke Bruse*, hvor tingene vendes på hovedet og en trold også bare kan være en venlig vegetar.

5

Drengen med sølvhjelm af Hanne Kvist & Rasmus Meisler (ill.) (Gyldendal, 2019)
Jons lillesøster bliver født med vinger. For Jon er hun noget helt specielt, og han elsker hende højt. Men deres forældre vil ikke acceptere hende, og de sælger hende til Børnetjenesten. Nu starter Jons kamp for at redde sin lillesøster tilbage! Fortællingen om *Drengen med sølvhjelm* blev i 2019 genudgivet som grafisk roman med tegninger af Rasmus Meisler i anledning af bogens 20-års jubilæum.

6

Drengene fra Sankt Petri – grafisk roman af Erik Barfoed og Kristian Eskild Jensen (ill.) (Gyldendal, 2023)
Hvad gør krig ved et land og et folk? Og hvor

langt er man villig til at gå i kampen for frihed? Det er bare nogle af de spørgsmål, der er på spil i Bjarne Reuters roman fra 1991 om en gruppe unge drenge, der gør oprør mod den tyske besættelsesmagt. *Drengene fra Sankt Petri* kan nu læses som grafisk roman, og fortællingens spørgsmål er stadig uhyggeligt aktuelle.

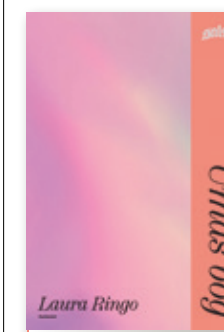
7

En gang til af C. Wandahl, T. Skov, M. Gori, S. Barrett, J. Varberg & M. P. Mann (Politikens Forlag, 2022)
Der er intet som at genbesøge sine yndlingsuniverser og karakterer, men det kan også være tungt at læse de samme fortællinger igen og igen. I *En gang til* gendigtes en række af de mest kendte og fortalte historier for børn med et twist – vi møder fx Harry Potter, som er kommet i plejefamilie, fordi kommunen hørte, han boede i et skab under trappen, og Alice tager en tur til Skaterland.

8

Et barn i en verden af C. Eken, S. Jessen, J. Wung-Sung, S. Munk Jensen, M. Vedsø, M. Ananda Lodahl, M. Sølvsten & K. Fupz Aakeson (Høst & Søn, 2025)
I anledning af 150-året for H. C. Andersens død bringer otte danske forfattere hans fortællinger ind i nutiden. Bogens fortællinger handler blandt andet om identitet, social uretfærdighed og natur, og bogen egner sig godt til at åbne op for samtale og debat om aktuelle emner.

9

Salsa af Laura Ringo (Gyldendal, 2023-2024)
Venskab, identitet, kærlighed, sex og

grænser. Det er hovedtemaerne i DR-serien *SALSA*, hvor vi møder karaktererne Uma, Victoria, Kaya og Vigga. I Gyldendals bogserie af samme navn kommer vi helt tæt på karaktererne og får fortællinger fra deres liv, inden vi møder dem i serien.

10

Silke – grafisk roman af Hanne Kvist & Ida Rørholm Davidsen (ill.) (Gyldendal, 2024)
Pigen *Silke* længes mod vandet. Hun elsker at svømme, og havvandet lindrer hendes eksem. Langsomt begynder hun at udvikle finner og skæl og forvandler sig til en havfrue. Hanne Kvist og Ida Rørholm Davidsen genfortæller Bent Hallers klassiker fra 1991 om at finde sit rette element.

De grummeste Grimm-historier

Grimms eventyr er folkeeventyr indsamlet og nedskrevet af Brødrene Grimm i 1800-tallet. De mest grusomme af dem er blevet genfortalt af Kenneth Bøgh Andersen og Benni Bødker. Her fortæller Kenneth Bøgh Andersen om processen med at genfortælle.

Af Tea Bendix, illustratør og bestyrelsesmedlem i IBBY Danmark

Genfortællingerne udkom først i bogform hos People's Press med illustrationer af John Kenn Mortensen, og er senere blevet udgivet samlet hos Gyldendal.

Kenneth Bøgh Andersen har altid været draget og fascineret af det uhyggelige og han har i sit forfatterskab ofte beskæftiget sig med mørke, monstre og gys. Derfor var han heller ikke sen til at sige ja, da Storytel (nu Mofibo) spurgte om han – sammen med Benni Bødker – kunne tænke sig at gendigte nogle af de mest modbydelige og grumme af Grimms eventyr. Opgaven gav mulighed for at dykke ned i eventyrenes rå og ofte oversete førsteudgaver: "Grimms eventyr tæller hundredvis af historier, men mange kender kun en håndfuld – og ofte i pæne eller disneyficerede versioner. Derfor var det fedt at give folk mulighed for at opdage nogle af de ukendte historier eller genopdage nogle af de kendte".

Det onde og brutale

For Kenneth Bøgh Andersen var det både chokerende og underholdende at opdage, hvor vilde og brutale

nogle af de gamle versioner faktisk er, og samtidig interessant at se den forvandlingsproces, eventyrerne har gennemgået gennem tiden. For eksempel er de onde mødre i de tidlige udgaver af "Snehvide" og "Hans og Grete" blevet til stedmødre senere hen. Andre steder kan man se, at historierne er blevet tilrettet af pædagogiske årsager eller påvirket af en kristen tankegang. I nogle udgaver af "Hans og Grete" bliver børnene hjulpet af en and – en slags guddommelig indgriben i fortællingen. For Kenneth Bøgh Andersen var det her vigtigt at føre historierne tilbage til deres mere sørgelige og brutale udgangspunkt. Han mener, det er vigtigt at vise, at livet sommetider kan være grimt, hårdt, uretfærdigt og ondt: "Nogle gange vinder det onde – sådan er det jo også i virkeligheden", pointerer han.

Kød på karakterer

De nedskrevne Grimm-eventyr

udspringer fra en mundtlig fortælletradition, der er præget af flade og arketypiske karakterer og et enkelt formelsprog med faste formuleringer og gentagelser. Derfor lå der en sjov opgave i at folde eventyrerne mere ud: "Jeg var optaget af at skrive skovens mørke frem, at give karaktererne noget mere kød på", fortæller Kenneth Bøgh Andersen.

Særligt karaktererne var vigtige i genfortællingsarbejdet, og i udvælgelsen var Kenneth Bøgh Andersen på udkig efter karakterer, der kunne gives liv og psykologisk dybde: "Jeg ville gerne udforske deres handlinger og bevæggrunde. Jeg var interesseret i også at fremskrive det psykologiske gys", fortæller han. Som eksempel herpå fremhæver Kenneth Bøgh Andersen "Snehvide" og det skønheds- og magtdrama, der udspiller sig mellem den unge Snehvide og hendes mor, Dronningen. Her var det spændende at udforske og udfolde, hvad der

var på spil for dem hver især i den giftige mor-datter-relation.

Et andet eksempel, hvor Kenneth Bøgh Andersen har digtet med på karaktererne er i hans genfortælling af "Hans og Grete". Da børnene vender hjem i Grimms version, slutter eventyret brat og kryptisk med sætningen: "However, the mother had died". Her gives ingen forklaring, men i Kenneth Bøgh Andersens gendigtede version antydes det, at det er faren, der har slået moren ihjel, fordi han havde dårlig samvittighed og fortrød, at han var gået med til at sende børnene væk.

Stærke historier

Umiddelbart kunne man tro, det var forbundet med en vis ærefrygt at kaste sig over at gendigte fortællinger, som så mange kender og har et forhold til. Dette genkender Kenneth Bøgh Andersen fra sit arbejde med at genfortælle roman-klassikere som Mary Shelleys

Frankenstein eller Robert Louis Stevensons fortælling om *Dr. Jekyll* og *Mr. Hyde*, men lige netop med Grimms eventyr har det ikke føltes så svært. Her ligger genfortællingen nemlig i naturlig forlængelse af den mundtlige tradition, historierne er formet af:

"Processen med at genfortælle Grimms historier har været ret fri, historierne er meget åbne for genfortælling. Det har føltes langt mere farligt at genfortælle klassiske romaner som fx *Frankenstein* eller *Dr. Jekyll* og *Mr. Hyde*, hvor man ved, der har siddet en forfatter og nøje tilrettelagt materialet."

Under alle omstændigheder ser Kenneth Bøgh Andersen genfortællingerne af *Grimms eventyr* og romanklassikerne som vigtigt og sjovt arbejde: "Det er nogle ekstremt stærke historier, som kan bære at blive fortalt igen og igen. Og så rummer de nogle almengyldige spørgsmål om, hvorfor vi mennesker gør, som vi gør."

KENNETH BØGH ANDERSEN (f. 1976) er forfatter og har skrevet en lang række bøger for børn og unge. Han debuterede i 2000 med fantasy-trilogien *Slaget i Caïssa* og han er især kendt for sine bogserier om *Den store djævelkrig* (2005-2016) og *Antboy* (2007-2021). Bøgh Andersen har flere gange arbejdet med genfortællinger, bl.a. af *Grimms eventyr* (2019), *Frankenstein* (2021) og tegneserien om *Valhalla* (2025).

Fem skarpe til Sabine Lemire om Mira på det store lærred

Af *Sine Löfström Antonisen*, redaktør

1 Hvordan har det været for dig og Rasmus Bregnhøj, at se Mira-bøgerne blive til film?

Det er stort. Vi er meget rørte over, at vores lille Mira er blevet til film. Da Mira jo er en tegneserie, havde vi en forventning og et håb om, at filmen ville lægge sig tæt op ad den historie, som findes i de første bøger, og det har den heldigvis gjort, så vi er meget tilfredse. Ellen Edith Pultz-Hansen, som spiller Mira, har ramt ret præcist vores Mira, som vi kender hende i tanker.

2 Hvordan har det følt at skulle invitere andre – manuskriptforfatter, instruktør, skuespillere – ind i Mira-universet og lade dem fortolke karakterer og fortællinger?

Det er både sjovt og svært. Ret svært faktisk. Mira og universet omkring hende ligger tæt på vores liv. Selvom vi ikke bor på en båd,

og at handlingen som sådan ikke er vores liv, er alle følelserne og stemningen i familien vores. Derfor er det også overvældende, når en masse mennesker fortolker og mener noget om Mira. Men vi har efterhånden vænnet os til det, da vi både har delt hende med et teater og jo også med et hav af læsere.

3 Havde du elementer eller scener fra Mira-bøgerne, som var særligt vigtige for dig at få med i filmen?

Jeg havde ikke konkrete scener, som jeg synes skulle med, men det var vigtigt, at Mira og personerne omkring hende var, som de er i bøgerne. Mira er jo for eksempel meget taknemmelig og kreativ. Det synes jeg også, hun er blevet i filmen. Mor er både kærlig, egoistisk og et ret stort rodehoved med mange idéer. Både Rasmus og jeg har været meget glade for valget af Signe Egholm i rollen som mor. Hun giver rollen som Miras

mor den helt rigtige blanding af kærlig og omsorgsfuld forælder på den ene side og single kvinde med fokus på egne behov på den anden side.

Miras mor er i bøgerne fremstillet uperfekt. At holde faderskabet skjult for både Mira og hendes far er i hvert fald ikke efter bogen. Jeg var optaget af, at familielivet fremstod på samme måde i filmen.

Den 11. december 2025 havde familiefilmene Mira premiere i de danske biografer. Filmen er baseret på Sabine Lemire og Rasmus Bregnhøjs populære tegneserieunivers om pigen Mira og hendes hverdagsventyr med venskaber, skole, krea-sysler, familie og forelskelse. Filmen er instrueret af Marie Limkilde og Ida Åkerstrøm Knudsen har skrevet manuskript. Her fortæller Sabine Lemire om oplevelsen af at se Mira genfortalt på det store lærred.

FOTO: SARA GALBIATI

4 Hvad ser du som de største forskelle mellem at fortælle historier gennem tekst/tegninger og levende billeder – er der for eksempel noget, du synes, bøgerne kan, som filmen ikke kan?

Der er meget, bøger kan, som skal gøres anderledes på film. I en bog kan man dvæle uendeligt i tanker og følelser. Dagbog fylder for eksempel meget i Mira-bøgerne. I en film er der naturligt et andet fokus på fremdrift og handling. Filmen om Mira er heldigvis endt med at holde fast i roen fra bøgerne.

I bøgerne er vores fokus altid at have stor respekt for børnenes følelser. Vi vil gerne folde dem ud og behandle dem nænsomt og respektfuldt. Vi tror nemlig ikke, at der er stor forskel på barn og voksen. Børn har bare mange første gange og kræver derfor ekstra omsorg. Filmen

behandler temaet venskab med samme nænsomhed, som vi gør i bøgerne.

5 Er der noget i filmatiseringen, der har fået dig til at se på fortællingen om Mira på en ny måde?

Det er lidt tidligt at sige, da jeg på nuværende tidspunkt kun har set filmen to gange, men jeg har tidligere skrevet Mira som dramatik, og det ændrede en del på mit syn på karakteren Joakim. Han er jo mors kæreste og Miras hjælper. En sød fyr, der altid bakker op. I de første bøger har han ikke så meget kant, men efter at have set ham på scenen, har jeg givet ham lidt mere modstand. Skuespilleren havde simpelthen ikke nok at spille på. Efter den forestilling er Joakim nok blevet lidt mere skrap. Det er jeg sikker på, mor og Mira er lidt trætte af.

”

Der er meget, bøger kan, som skal gøres anderledes på film. I en bog kan man dvæle uendeligt i tanker og følelser. Dagbog fylder for eksempel meget i Mira-bøgerne. I en film er der naturligt et andet fokus på fremdrift og handling.

Genfortællinger genfortalt

Jeg underviser skriveglade unge i alderen 11-18 år gennem Københavns Bibliotekers tilbud *Forfatterspirernes Skriveklubber*. Vi har blandt andet arbejdet med genfortælling, og her kan du læse mere om genfortælling som didaktisk greb, få inspiration til konkrete aktiviteter og høre forfatterspirernes oplevelse af at genfortælle.

Af *Tea Bendix*, illustrator og bestyrelsesmedlem i IBBY Danmark

Her kan du læse forfatterspirernes genfortællinger af genfortællingsaktiviteterne:

Iben, Marius, Kajaa, Sofie, Emilia, Shahida, Kaya, Emma, Gry, Mia, Sonja og Maja medvirker på Forfatterspirernes skrivekursus på Bibliotekshuset Rodosvej og har alle bidraget til artiklen.

"I dag arbejdede vi med genfortællinger. Vi har lavet en tegneserie med en tekst som kom fra en anden tekst, og den her tekst blev genfortalt ... igen og igen... megafortalt, så det blev til noget større, måske noget bedre."

"Vi lavede en øvelse, hvor vi skrev to linjer, som sidemanden skulle illustrere. Vi foldede papiret sådan, at de to linjer ikke kunne ses. Uden at se den gamle tekst, skulle sidemakkeren skrive en ny tekst, som beskrev billedet. Til den tekst tegnede den næste person en ny tegning. På den måde havde vi genfortalt en tekst via et billede ude at vide, hvad den originale tekst var. Det var sjovt.

"Til sidst skulle vi genfortælle, hvad vi havde været igennem i dag, og genfortælle hvad vi har genfortalt... Lidt indviklet at forklare, men sjovt var det i hvert fald. Det er sjovt at genfortælle, fordi man kan finde på noget mere eller overdrive lidt eller måske beskrive lidt mere. Det var sjovt, at noget kunne blive til noget helt andet bare ved at blive genfortalt. Prøv det!"

Eksempler på genfortællingsaktiviteter

G

enfortælling er et stærkt greb i arbejdet med tekster – både læsning og skrivning – fordi det gør fortællinger levende, tilgængelige og meningsfulde. Når børn og unge genfortæller, arbejder de ikke blot med at gengive en historie, men med at forstå, fortolke og tage ejerskab over den. Genfortælling går ud på at genskabe en fortælling med egne ord, billeder, bevægelser eller andet, og på den måde

bliver forståelsen aktiv: Det gælder om at udvælge det væsentlige, skabe sammenhæng og give liv til karakterer.

Gennem genfortælling kan børn og unge blive mere bevidste om, hvordan historier er bygget op, hvorfor karakterer handler, som de gør og om forskellige fortællerpositioner. Derudover bliver de opmærksomme på sprogets virkemidler og hvordan ændringer i en fortællings perspektiv eller medie påvirker fortællingens udtryk.

Genfortælling skaber et inkluderende rum i tekstarbejdet, fordi de unge mennesker kan arbejde i det medie, som de føler sig mest hjemme i. Samtidig får man via genfortælling mulighed for at komme i kontakt med noget meget grundlæggende – nemlig menneskets behov for at fortælle historier og forstå verden gennem fortællinger.

Aktivitet 1: Foldehistorie

En god opvarmingsøvelse, hvor én person skriver en sætning på et stykke papir og lader sin sidemakker illustrere den. Herefter foldes papiret, så kun illustrationen kan ses, og en tredje person skriver en ny sætning på baggrund af tegningen. Er der stor forskel på sætning 1 og 2?

Aktivitet 2: Fortæller og virkemidler

- Brug en fælles reference – fx en tekst eller en fælles oplevelse – som skal være udgangspunkt for jeres genfortælling.
- Første person genfortæller uden tillægsord.
- Næste person genfortæller med nye tillægsord.
- En tredje person genfortæller det genfortalte og overdriver en lille smule.
- Fjerde person genfortæller og overdriver endnu mere – forstør særligt en ting op.
- Femte person bruger mange sansord og inddrager alle fem sanser.
- Sjette person genfortæller og zoomer virkelig meget ind på en detalje. Gå en tur i det, HVORDAN var det?
- Syvende person genfortæller denne version men skifter synsvinkel / fortæller.

Aktivitet 3: Remediering

- Brug en eksisterende tekst eller en transskription af en fælles oplevelse. Print fortællingen og klip den ud i bidder/scener.
- Alle trækker en scene.
- Alle laver en illustration af sin scene.
- Alle samarbejder om at stykke fortællingen sammen på ny som en tegneserie.
- Tal om, hvad der er lagt vægt på i illustrationerne, farvevalg osv. Havde I andre tegnet det på samme måde?

Knirkende døre åbnes på ny

Enhver genudgivelse lægger op til at se på det oprindelige værk med nye øjne. Hvad er det for en historie, vi har med at gøre. Kan og skal den afkortes, og hvis der skal ændres noget, hvordan kan dette så ske, uden at man piller ved selve historiens kerne, og derved gør skade på den?

Af Janus Neumann, lærer, litteraturanmelder og redaktør

Illustrator Kristian Eskild Jensen har sammen med forfatter Erik Barfoed genfortalt to af Bjerne Reuters klassikere: *Drengene fra Sankt Petri* og den i folkeskolen meget læste gyserklassiker, *7.A*, hvor vi møder en 7. klasse, der tager på en noget usædvanlig og rædselsvækkende lejrskole.

De to romaner er blevet til grafiske romaner, og for Kristian Eskild Jensen var arbejdet med det store tegneserieformat et nyt kapitel, som han mere eller mindre ved et tilfælde blev kastet ud i. Da Erik Barfoed skulle finde en illustrator til den grafiske genudgivelse af *Drengene fra Sankt Petri*, der udkom i 2023, mente Barfoed, at Kristian Eskild Jensen ville være den helt rigtige til projektet, til trods for at de to

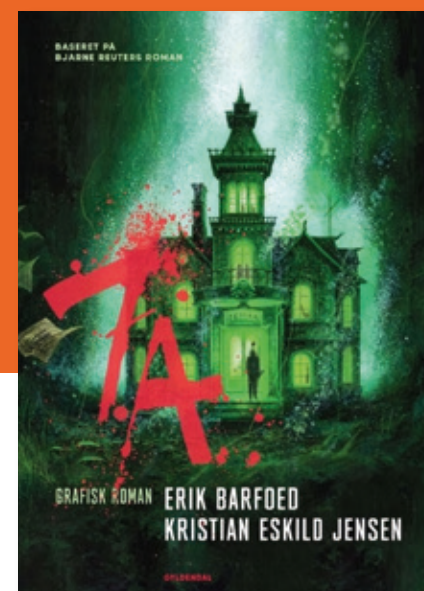
ikke kendte hinanden i forvejen og aldrig havde arbejdet sammen før. På det tidspunkt havde Kristian Eskild Jensen allerede opnået bred anerkendelse som illustrator, men han skulle tage en dyb indånding forud for så stort et projekt.

”Jeg havde selv begravet bogen *Drengene fra Sankt Petri* dybt i hukommelsen og var egentlig lidt forundret over, at man valgte at genudgive så gammel en bog, men jeg blev klar over, at Bjarne Reuter stadig læses i folkeskolen, og at anden verdenskrig stadig er populært stof. Da jeg igen læste bogen, blev jeg klar over, at den indeholder vigtige temaer om valg i livet: Er man terrorist eller frihedskæmper? Skal man pille i egen navle, eller skal man redde verden? Hvad er det meningsfulde liv for de unge? Jeg læste Peter

Øvig Knudsens bog *Efter drabet* om stikkerlikvideringer under besættelsen og blev klar over, at mange stikkerdrab blev begået af unge mennesker. Mange af dem blev efterfølgende ødelagt af deres oplevelser under krigen”.

Kristian Eskild Jensen påpeger, at flere forlag synes at have fundet vej til flere børn og unges læsning gennem udgivelsen af grafiske romaner, der med illustrationerne appellerer mere til børn i dag. Et billede, som man også kan genkende i den litteraturformidling, der finder sted på folkebiblioteker, skolebiblioteker og i undervisningen i folkeskolen.

I både *Drengene fra Sankt Petri* og *7.A* oplever vi, at historierne har fået mere kant og passer til det tempo, vi forventer af fortællinger for børn og unge i dag. Gennem den

7.A – GRAFISK ROMAN er en nyfortolkning af Bjarne Reuters spændingsroman fra 1992, hvor to fortællinger gådefuldt væver sig ind i hinanden. **7.a** tager på lejrskole i et gammelt pensionat ved havet. Efterhånden bliver det klart, at huset har forbindelse til et skib, der forsvandt under kolonitiden, og det bliver mere og mere usikkert om **7.a** nogensinde vil kunne vende hjem igen.

DRENGENE FRA SANKT PETRI – GRAFISK ROMAN genfortæller Bjarne Reuters roman fra 1991. Handlingen udspiller sig i Danmark i 1942, hvor en gruppe danske gymnasiedrengene beslutter sig for at yde modstand mod den tyske besættelsesmagt. Bogen skildrer krigens barske vilkår og kredser tematisk om venskab, forbudt kærlighed, heltemod og kampen for frihed.

Da jeg igen læste bogen, blev jeg klar over, at den indeholder vigtige temaer om valg i livet: Er man terrorist eller frihedskæmper? Skal man pille i egen navle, eller skal man redde verden? Hvad er det meningsfulde liv for de unge?

grafiske fremstilling er det desuden muligt at lægge vægten anderledes end i de oprindelige værker. Vel at mærke uden at det går ud over den oprindelige historie. For Kristian Eskild Jensen har det været lærerige processer at skulle illustrere de to bøger, og det har krævet grundige overvejelser og prioriteringer.

”Man bliver nødt til at skille historien ad og samle den igen”, forklarer han. ”Begge bøger har et stort persongalleri, og jeg er nødt til at være opmærksom på, at læseren skal kunne genkende de enkelte karakterer gennem historien. I *Drengene fra Sankt Petri* er det let at skabe et troværdigt tidsbillede, fordi det er en historisk roman, og karaktererne kan illustreres med en påklædning og frisurer, der kendetegner 1940’erne. Med *7.A*, var jeg nødt til at se anderledes på >

”

I både *Drengene fra Sankt Petri* og *7.A* oplever vi, at historierne har fået mere kant og passer til det tempo, vi forventer af fortællinger for børn og unge i dag. Gennem den grafiske fremstilling er det desuden muligt at lægge vægten anderledes end i de oprindelige værker.

karaktererne, fordi de skulle have deres individuelle karaktertræk, der afspejler deres personlighed og deres ageren i historien. Klasselæreren Finn spiller en meget central rolle, og han skulle være let genkendelig, hvad enten man så ham tæt på, på afstand eller i lys og skygge.” Når det kommer til genfortællinger, kan der være mange tidligere versioner af de enkelte karakterer, og derfor kan der være brug for at individualisere dem på ny.

Drengene fra Sankt Petri blev filmatiseret i 1991 med en ung Nikolaj Lie Kaas i en af hovedrollerne, men udover at Kristian Eskild Jensen ikke ville tegne en karakter, der nødvendigvis lignede Lie Kaas, reflekterede han også over, at børnelæserne ikke har noget bestemt forhold til skuespilleren som sådan. Derfor havde han frie rammer, da han skulle tegne karakteren Otto Hvidmann, der i den grafiske udgave får lov at folde sit tyskerhad fuldt ud, og vi får en mere rabiater og utilregnelig dreng, der ikke lader nogen tvivl om sit ståsted fra den dag, han anskaffer en pistol og efterfølgende bruger den flittigt. Det var frisættende for den kreative proces at kunne skabe en karakter, der var helt sin egen. Resultatet er en dreng, hvis handlinger er drevet af vrede og svigt og som kun sjældent kigger folk i øjnene, når han taler.

Et andet væsentligt aspekt, når man remedierer en roman til grafisk roman, er bogens dialogside. Kristian Eskild Jensen uddyber, hvordan han i arbejdsprocessen erstatter dialog med billeder. Der er ikke plads til alle ordene i den grafiske udgave, og man medtager kun de mest nødvendige samtaler, der har relevans for historien. Tegneserien er en hybrid mellem litteratur, film og billedbog, og den kan trække på bestemte grafiske virkemidler, men må samtidig også give afkald på særlige, sproglige virkemidler, der har større effekt i en roman.

7.A foregår i to forskellige tider, hhv. på Zanzibar i 1913 og i det gamle hus i nutiden. Når vi skruer blikket tilbage til begyndelsen af 1900-tallet, har Kristian Eskild Jensen valgt brunlige, gullige og grå nuancer for at give indtryk af fortid. ”Det var faktisk ret fedt at arbejde i to tider”, konstaterer han.

I genfortællingerne af de to berømte klassikere, har Kristian Eskild Jensen og Erik Barfoed henvendt sig til moderne læsere, der er vant til tempo, action og hurtige replikker, men det er sket med stor fornemmelse og sans for de originale værker, og når Kristian Eskild Jensen fortæller om processen bag det at genskabe en fortælling, bliver det på alle

FOTO: CILLE MARIE SCHUNCK-FREDERIKSEN

KRISTIAN ESKILD JENSEN (f. 1972) er illustratør og har illustreret en lang række danske børnebøger. I 2018 modtog han Kulturministeriets Illustratørpris for billedbogen *Og de onde lo*.

måder tydeligt, at selv om de nye, grafiske udgaver spiller på andre visuelle virkemidler, er der ikke gået på kompromis med de to Reuterromaner. Tværtimod. Hvad enten vi er tilbage i besættelsestidens Danmark, hvor unge mennesker satte livet på spil, eller vi begiver os ud i et gammelt, forladt hus i en vidtstrakt skov, har vi at gøre med fortællinger, der sagtens kan bære en genudgivelse, når bare der er styr på de grundlæggende handlinger: at tegne og fortælle.

Status over børne- og ungdomslitteraturen 2025

Hvad kendetegnede børne- og ungdomsbøgerne i 2025? Var der nogle titler, der gjorde særligt indtryk? Det giver fire medlemmer af IBBY Danmarks bestyrelse deres bud på her. Bøgerne er inddelt i fire kategorier: billedlitteratur til store og små, fagbøger, bøger til de 8-12-årige og YA-litteratur.

God læselyst!

Billed- litteratur for store og små

Udvalgt af Janus Neumann,
lærer, redaktør og bestyrelsesmedlem
i IBBY Danmark

Fra
3 år

Det store spørgsmål
Af Wolf Erlbruch, oversat
af Dal Michaelsen
(Jensen og Dalgaard)

Spørgsmålene er mange,
og svarerne svæver ikke
kun i luften.

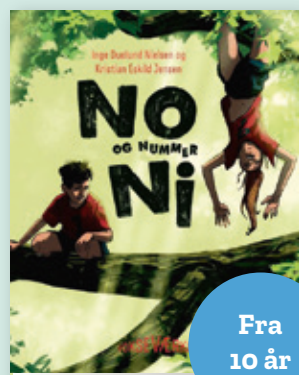
Filosofi og tanker for
de mindste. Wolf Erlbruch
er måske mest kendt for
historien om muldvarpen,
der ville vide, hvem der
havde lavet lort på dens
hoved, men med *Det store
spørgsmål* er der lagt op
til filosofiske samtaler om
stort og småt.

Fra
8 år

**Tiden går, ting sker, eller:
To sten og en zombie**
Af Jan Oksbøl Callesen
(Jensen og Dalgaard)

Det handler om at
påskønne den verden,
vi har, også selv om
nogle bare har lyst til
at smadre den. Det er
ikke nødvendigvis en
synd at være lidt naiv.
Jan Oksbøl Callesen har
skrevet endnu en skæv,
underfundig historie om,
at det stadig må være
tilladt at være glad, når
tilværelsen byder på
udfordringer. Man skal
ikke ligge under for et
fælles onde.

Fra
10 år

No og nummer ni
Af Inge Duelund Nielsen
& Kristian Eskild Jensen,
fra serien Vokseværker
(Dansk lærerforeningens
Forlag)

Om frygten for ikke at
slå til og ikke altid følge
flokken. Inge Duelund
Nielsen fortæller om
drengen No, der absolut
ikke kan lide at spille
fodbold og frygter for
det personlige nederlag.
Hjælpen findes oppe i et
træ, hvor man kan være
sig selv, men dog ikke
alene.

Kristian Eskild Jensen
har illustreret med
billeder, der viser, hvordan
tingene kan vokse sig
store i barnets perspektiv.

Fra
12 år

7.A – grafisk roman
Af Bjarne Reuter,
genfortalt af Erik Barfoed
& Kristian Eskild Jensen
(Gyldendal)

Den mest læste
gyser i folkeskolen er
genfortalt som nutidig
horrorfortælling
med illustrationer fra
Helvede og dybe kældre.
Noget ildevarslende
venter en intetanende
syvendeklasse et sted i
Danmark. Historien tager
også læseren tilbage
til Zanzibar i 1913, hvor
barken Pemba stævner ud
med passagerer med kurs
mod Danmark. Skibet
når aldrig frem, og der
trækkes mørke skygger
fra fortiden op til nutiden
og 7.A, hvis lejrskole bliver
skæbnsvanger for elever
og lærere.

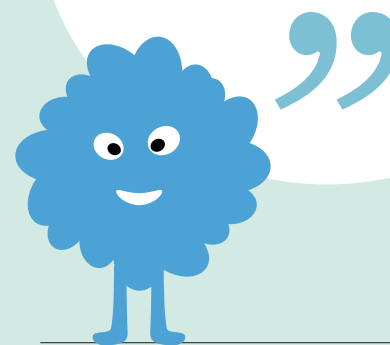
Fra
13 år

Den sidste Viking
Af Werner de König (Carlsen)

Når alle er gået i stykker, er ingen gået i stykker.
Werner de König, storyteller af guds nåde og
tidligere formidler gennem tekstiler, skind og pels,
mødte Anders Thomas Jensen under indspilningen
til filmen *Den sidste viking*. Et makkerpar skabt i
Himlen. Sådan da.

En makaber og uventet vikingehistorie med
afsæt i filmen af samme navn af Anders Thomas
Jensen. Absolut for de store elever, og den giver mest
mening sammen med filmen, men der er ikke mange
historier, der minder om den.

En makaber og
uventet vikinge-
historie med afsæt i
filmens af samme navn af
Anders Thomas Jensen.

Fagbøger

Udvalgt af Johanne Pasgaard, bibliotekar,
master i børnelitteratur og bestyrelsesmedlem
i IBBY Danmark

Fra
10 år

Knud Rasmussen – sne og hunde
Af Vibe Termansen, illustreret af Rikke Bisgaard
(Gads Børnebøger)

Verden har sine øjne rettet mod Grønland i disse dage
mere end nogensinde. Det er mærkeligt, at det ikke
altid har været sådan, for Grønland har en spændende
historie og interessante personligheder. Knud
Rasmussen er en af mange. Den smukke biografi er fuld
af både bedrifter og Knud Rasmussens mere personlige
sider. De farverige og legende illustrationer samt en
tekst med fine strejf af humor og meget viden gør, at
bogen er god læseoplevelse.

Fra 10 år

Forlist – dyk ned i verdens mest berømte skibsvrag
Af Rebecca Siegel, illustreret af Howard Gray, oversat af Sigurd Toftdahl Terkelsen (Turbine)

Skibsvrag, især Titanic, har altid fascineret børn, og de bøger, som mange bibliotek har haft om netop Titanic, er ofte blevet læst i stykker. I denne gennemillustrerede bog om berømte vrage fra hele verden sættes der også fokus på, hvorfor skibe kan synke, og hvad der sker med havet omkring vrage. At bogen er uden fotos overhoved skaber en mere rolig bog om et emne, som i udgangspunkt er lidt vildt. Tekstboksene er tydelige og har mange forskellige vinkler med.

Fra 10 år

Vadehavet. Vildt og sårbart – og helt unikt
Af Kirsten Hansen (Krabat)

Det vilde og sårbare Vadehav er en indholdsrig og godt gennemarbejdet fagbog, som vil skabe læseglæde hos børn. Tekst og billeder er en blanding af hav, dyreliv og mennesker, som har valgt Vadehavet som deres levevej. Der er små quizzer, ekstra info og flotte fotos, som skaber et sammenhængende værk. Jeg fik straks lyst til en tur til Vadehavet.

Fra 4 år

Æslet fortæller den største historie
Af Kim Fupz Aakeson, illustreret af Signe Kjær (Bibelselskabets Forlag)

En anderledes og skøn fortælling om Jesus' død, hvor et æsel er fortælleren. Det skubber det voldsomme i historie lidt væk og kan gøre det nemmere at tale om og måske forstå. Det er et af de greb i børnefaglitteraturen, som er virkelig spændende, nemlig at flytte fokus og skabe nye historier. De fine og finurlige illustrationer skaber en god forbindelse til læseren, så man føler sig som en del af fortællingen.

Fra 12 år

Eftersøgt – danske kriminalhistorier
Af Jakob Brodersen, illustreret af Andreas Erstling (Gyldendal)

“True crime” har været stort til voksne i flere år, og jeg har længe ventet på, at det skulle komme til børn og unge. For mange er tiltrukket af opklaring, forbrydelser og den uhygge, som følger med. Det er gamle danske kriminalsager, som er formidlet på en medrivende måde, hvor man sidder i spænding. Der er desuden en meget flot grafisk og illustreret billedside, som understøtter de 10 forbrydelser på elegant vis.

Udvalgt af Johanne Elvers Madsen, børnebibliotekar på Gentofte Hovedbibliotek og bestyrelsesmedlem i IBBY Danmark

.....

Troldenes tid – vejen til Ur
Af Adam O (Høst & Søn)

Jonas' lillesøster, Liv, har altid været særlig, og Jonas elsker hende højt. En dag forsvinder Liv, og kun Jonas kan huske hende. Jonas rejser ud for at finde hende og kommer til Ur, hvor det farlige maskinvæsen Apparatus hænger. En vidunderlig, eventyrlig fortælling, der trækker tråde til gamle sagn og anden fantasy, men samtidig er helt sin egen.

Mig & My
Af Sarah Engell (Carlsen)

Freja har glædet sig til en lang sommerferie med sin bedste veninde, Asta. Da Asta får besøg af en pige, hun har mødt online, føler Freja sig ensom. Heldigvis finder Freja sin egen ven online. En der altid har tid og svarer med det samme. En der altid er enig, og bakker Freja op. Meget velskrevet og autentisk bog, der rammer lige i hjertekulen og ned i debatten om AI og børns online-liv.

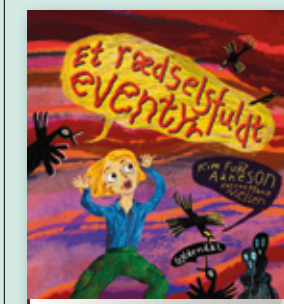
Katti og Hund – Kattis hund
Af Marianne & Mogens Brandt Jensen, illustreret af Jan Solheim (Alinea)

Katti har fundet en hjemløs hund og givet den navnet Hund. Katti og Søren ser en plakat, der efterlyser Hund. De bliver nødt til at aflevere den, men det er tydeligt, at Hund ikke bryder sig om sin ejer. Katti får hjælp af Fætter Fiks, der fikser det med en opfindelse. En sjov, lidt gakket, og helt let læst tegneserie.

Tegneserieklubben
Af Raina Telgemeier, Scott McCloud & Beniam C. Hollman, oversat af Dennis Jacob Rosenfeld (Cobolt)

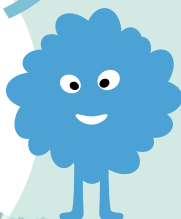
Fire børn laver en tegneserieklub, og sammen med læseren, lærer de at lave tegneserier. Undervejs lærer de fire børn hinanden at kende, og de får et helt særligt fællesskab. Bogen er på samme tid en klassisk hverdagsfortælling om venskab og en fagbog om tegneserier, i tegneserieformat. Skøn tegneserie om at lave tegneserier til alle, der elsker tegneserier.

Et rædselsfuldt eventyr
Af Kim Fupz Aakeson, illustreret af Katrine Marie Nielsen (Gyldendal)

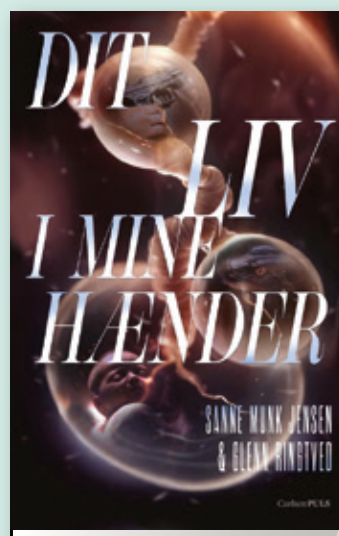
Et moderne eventyr om to bedsteveninder, der altid er sammen – lige indtil et frygteligt skænderi. Vigga tager på en uhyggelig og eventyrlig rejse for at finde trylleordet, der kan gøre det godt igen. Illustrationerne ændrer sig i takt med historien og bliver mere syrede og abstrakte, når Vigga bevæger sig ud på eventyr. Stærkt fortalt historie i en hybrid mellem billedbog og tegneserie.

Skibsvrag, især Titanic, har altid fascineret børn.

Ungdoms- litteratur/YA

Udvalgt af Eva Schelke, afdelingsleder for
Børn og Familier på Odense Hovedbibliotek og
bestyrelsesmedlem i IBBY Danmark

Dit liv i mine hænder
Af Sanne Munk Jensen & Glenn Ringtved
(CarlsenPuls)

Den længe ventede fortsættelse til "Dig og mig ved daggry" fra 2013.

Vi følger Liams lillebror, Jonathan, som forsøger at finde sin plads i livet efter broderens selvmord. En dag møder han Isa, og pludselig får livet en ny mening. For sent opdager Jonathan, at Isas familie kendte Liam, og at de mener, han har en gæld at betale på broderens vegne.

En roman, der tør stille spørgsmålstejn ved, om vi alle sammen har så lige muligheder, som vi går og forestiller os i lille Danmark.

Piger som mig
Af Bibi Fatima Musavi,
oversat af Martha
Flyvholm Tode
(CarlsenPuls)

Vigtig debutroman om livet mellem to kulturer.

Aysa er født og opvokset i Norge, hvor hun bor i en kælderlejlighed med sine muslimske forældre. Hun føler og tænker på norsk, men er opvokset med muslimske traditioner, som hun både følger og udfordrer.

Lærerne i skolen har svært ved at udtale hendes navn korrekt, og Aysa føler sig ofte usynlig og sat i bås i samfundet, fordi hun går med hijab. Da den muslimske dreng, hun er hemmeligt forelsket i, fortæller hende, at han ser hende som en søster og spørger hende til råds om sin norske kæreste, bliver det hele for meget for Aysa.

Den dag vi var helte
Af Anja Hitz
(ABC Forlag)

Frygten for at miste sine forældre går igen i en del YA-bøger i år, også i denne fine roman.

Lukas' far dør af kræft, den dag Luka afslutter 9. klasse og er i fuld gang med at feste og forelske sig.

Faderes død tager fuldstændig lysten til livet fra Luka, og han dropper at starte på efterskole for at blive hjemme hos farmor og gå på det lokale gymnasium i stedet. Han kan bare ikke rigtig få sig selv til at gå derhen. I stedet bruger Luka dagene på at drive rundt og opsøge de steder, han og faderen kom. Han tager faderes gamle stol med og begynder at poste billeder af den online. Snart går Lukas' billeder viralt, og han må forholde sig til, hvem han er og gerne vil være.

Porcelænspiggen
Af Søren Jessen
(Gyldendal)

Smuk illustreret roman om Porcelænspiggen, der skal på studietur med klassen til Rom. Det har hun bestemt ikke lyst til. Hun vil hellere blive hjemme, hvor hun er i kontrol og kender omgivelserne. Hendes forældre forstår ikke, at hun kæmper med at holde sammen på sig selv og er bange for at knække i den romerske hede.

På turen oplever Porcelænspiggen for første gang, hvor fedt det kan være at slippe kontrollen og give sig hen.

En fin roman om den skrøbelighed, der også kan være en del af ungdomslivet.

En fin roman om den skrøbelighed, der også kan være en del af ungdomslivet.

Maxton Hall-serien
Af Mona Kasten, oversat af Ditte Engels Hermansen
(Flamingo)

Serien er en klassisk "enemies-to-lovers"-romance imellem den sky stipendielev Ruby og den forkælede rigmandssøn James på Maxton Hall, en prestigefyldt skole for overklassen. Da Ruby ved et tilfælde opdager James' tvillingesøsters dybeste hemmelighed, tvinges de to sammen i et spil om fortællinger, venskab og kærlighed. Klasseforskellen imellem dem er tydelig, og særligt James' familie er imod deres forbindelse.

Maxton Hall er oversat fra tysk og findes allerede som serie på Amazon Prime Video. Er der noget, der virker på efterspørgslen blandt de unge, så er det filmatiserede bøger.

Tredje og sidste bind i serien, *Save us*, udkommer på dansk februar 2026.

Af Janus Neumann

Lærer og bestyrelsesmedlem

i IBBY Danmark

I virkeligheden opstod hjerteblodet nok i min barndom i 70'erne og 80'erne. Jeg fik læst en hulens masse, og jeg kan huske mine forældres oplæsninger for mig. På mit værelse havde jeg hylde med kasettebånd, og på bilferierne sydpå blev der lyttet til adskillige historier med Beppe Wolgers *Dunderklumpen* som en af favoritterne. Kender du den ikke, er der tid endnu. Samlingen bød også på *Sherlock Holmes* og *Tintin* indlæst af Peter Kitter og ikke mindst genfortællinger af diverse klassikere indlæst eller indtalt med lydeffekter af blandt andre Per Sille, Maria Stenz og Jens Okking, hvis læsning af *Den gode gamle rævebog* af Christian Dahlerup Kock stadig står meget klart i erindringen. I den tidlige barndom blev der også lyttet til Bent Solhofs *Prop og Berta*, hvilket faktisk fik mig til at tro, at det var helt normalt at pille bussemænd, når man tænkte sig om. Det var der tilsyneladende delte meninger om.

På oplæsningssiden stod den ofte på Astrid Lindgren og Ole Lund Kirkegaard og senere længere lydfortællinger om *Skatteøen*, *Robinson Crusoe* og *En verdensomsejling under havet*. De var der alle sammen.

En del år senere blev passionen for børnelitteratur vakt på læreruddannelsen på hedengangne Blaagaard Seminarium, hvor vi fik lov at fordybe os i børnelitteratur, fordi der var tid til det dengang, og her husker jeg *Heksefeber* af Leif Esper Andersen. Der var noget dragende ved den historie. Og så var den barsk. Det kunne jeg godt lide, selvom der er sket meget siden.

Efter endt læreruddannelse var jeg ikke færdig med børnelitteraturen, og jeg fik mulighed for at dykke dybt i historierne på kandidatuddannelsen på DPU, der lå sammen med Center for Børnelitteratur, og man kunne sidde og skrive opgaver lige over Den Internationale Børnebogsamling ude i Emdrup. Jeg skrev om børnelitteratur, når jeg kunne komme til det, og studieordningen tillod det. Undervejs var tillige skabt en fascination af Søren Kierkegaard, og jeg skulle tænke lidt kreativt for at koble Kierkegaard og børnelitteratur, men hvor der er vilje, er der vej, og vejen gik gennem ironien, som der gudskelov findes rigeligt af i dansk børnelitteratur.

I dag er børnelitteraturen alle vegne i min fritid og mit professionelle virke, og på det punkt er det nogle gange svært at adskille arbejde og fritid, hvilket jeg i den henseende synes er et privilegie. Når jeg anmelder bøger, er det altid ud fra devisen: Børn fortjener gode historier, og børn fortjener kvalitet. Begge dele er godt repræsenteret i både dansk og oversat børnelitteratur. Jeg er taknemmelig for at få adgang til alle de gode historier og fortsat få lov til at formidle dem for børn og unge.